

Manija väike laulukoor esmaesitamas Marika Pulli kirjutatud sõnadele Manija laulu.

Manija võõrustas saarte rahvast Sõrve säärest Piirissaareni

Eesti saarte folklooripäevad said läinud nädalavahetusel peetud, samal ajal toimus ka Eesti saarte kogu üldkogu. Kokku oli esindatud 11 saart.

Peeti aru ja mokalaata, kuulati ettekandeid ja muidugi tant-siti kahel õhtul nii, et seelikud lendlesid. Kõige olulisem oli aga siiski võimalus saarlastel omavahel suhelda ja elukogemusi jagada.

Selleks, et üritus korda läheks, peab olema häid sõpru ning toetajaid. Folklooripäevad said toimuda tänu Eesti Kultuurkapitali, Eesti Kultuurkapitali Pärnumaa ekspertgruppi, Rahvakultuuri Keskuse kultuuriprogrammi "Kihnu Kultuuriruum 2011-2014", EAS-i Kohaliku Omaalgatuse Programmi ja Tõstamaa valla toele. Korraldajatelt suured tänud ka kõigile, kes nõu ja jõuga abiks olid ning muidugi ilmataadile. **Manija naispere**

JUHTKIRI

□ Ei ole vahalillel kerge olnud oodata talve lõppu aknal iga viimast päikese-kiirt oodates.

Lõpuks on õied pakatanud ja kunagi laste poolt prügikasti veerest ära päästetud lilleke levitab eriti öötundidel magusat lõhna. Peenrakurk külmatab, aga pojengid aina näitavad uusi värve ja priiskavad lopsakusega.

Päevas korra vean leebepai õiekuhjadest läbi. Niidud on mailastest ja kurekateldest siniseks tõmbunud, aga meie väristame jaheõhtul õlgu ja poeme tuppa sumedamat suvetunnet ootama.

Ometi on ju nii palju teha, vaadata ja imetleda. Kas keegi mäletab, et kunagi oleks olnud kohalik kultuurisüvi nii külluslik kui tänavu. Mitmed head näitused, terve kuu teatrietendusi ja muidugi kinoseansid.

Meie kant on ju kinotegemisest läbi imbunud. Veel on alles inimesed, kes osalesid, mäletavad ja meenutavad.

Legendid rahvakunstnike seiklustest on ka natuke selle kandi elule vürtsi juurde andnud. Milline areng võrreldes paarikümne aastaga. Palju on juba ajalooks saanud, aga seda põnevam on nende lugude ja legendide taas tulemine. Räägivad ju mistahes kunstiteosed ikka ja jälle armastusest ja vihkamisest, usust ja lootusest, tööst ja selle tegijast. Asjades, mis on aegumatud, aga alati on lood isemoodi hingega.

Suvi Tõstamaal ootab lugusid vaatama paberil, asjades, teatrilaval ja kinokraanil.

Ülle Tamm, toimetaja

VALLAVOLIKOGU TEATED
15. juunil 2012 aastal toimunud vallavolikogu istungil olid päevakorras:
□ Vallavanema info

Kuulati abivallavanema infot lähiajal vallas toimunust.

Mais toimus 7 külakoosolekut, kus vallavalitsus saab tagasisidet elanikelt.

Volikogu otsuse alusel viis vallavalitsus läbi kolm enampakkumist, mille tulemusel õnnestus müüa Tõstamaa alevikus Metsa 23 asuv kinnistu alghinnaga. Rohkem pakkumusi ei tehtud. Supelranna kinnistu omandamine on notari juures vormistatud.

Vallavalitsus on viieks aastaks saanud tasuta kasutada elektriauto.

Päevakorral on Tõstamaa hooldekodu sanitaarremondi projekt, sest tuleohutusnõuetest lähtuvalt võiks hooldekodus olla ainult 10 hoolealust, kuid siis ei suudaks sihtasutus ennast ära majandada.

Toimus RäimeWest.

Avati käsitööpood.

Tõstamaa kollektiivid osalesid Lavassaares toimunud rahvatantsupeol.

Romantilise rannatee raames on Tõstamaale püstitatud 3 infokioskit.

Rahvamaja on algatanud filmiteemalise projekti, mille raames soetatakse seitse Tõstamaaga seotud mängufilmi DVD-d.

Pooleli on Aarni, terviseraja ja Kastna sadama projekt.

Kuulati arendus- ja keskkonnakomissiooni Alo Tomsoni infot Manija teemaplaneeringu koosolekust. Tõstati probleem rannaniitude hooldega seotud karjatamiskohustusest. Jäab hooldamiskohustus niitmise näol.

Toimus vaidlus täiendava hoonestusõiguse osas, kuna kogu Manija saare territoorium on ehituskeelu ala. Küsi-

musi ettekannete kohta ei esitatud.

□ Valla 2011.a. majandusaasta aruande kinnitamine

Kuulati finantsjuhi-pearaamatupidaja Karin Randmäe selgitusi aruande kohta. Volikogu poolt eriarvamusi ei esitatud. Võeti vastu otsus "Valla 2011.a. majandusaasta aruande kinnitamine" kohta.

□ Madis Veskimägi avalduse läbivaatamine

Kuulati arendus- ja keskkonnakomissiooni Alo Tomsoni infot. Kodanik on korduvalt esitanud vallavalitsusele taotluse korraldatud olmejäätmete veost vabastuse saamiseks, kuid jäätmeseaduse ja volikogu poolt kehtestatud jäätmeeskirja kohaselt saab vabastuse anda ainult siis, kui kinnistul ei elata. Kõnealusel kinnistul elab 7 liikmeline pere. Toimus arutelu.

□ Volituste andmine Maa-ametile

Kuulati maanõuniku Helle Vahemäe ettekannet eelnõust. Volikogu poolt eriarvamusi ei esitatud. Otsustati kehtestada esitatud eelnõu otsusena "Volituste andmine".

□ Volikogu otsuse 15.09.2006 nr 59 muutmise

Kuulati maanõuniku Helle Vahemäe ettekannet eelnõust. Volikogu poolt eriarvamusi ei esitatud. Otsustati võtta vastu otsus "Volikogu otsuse 15.09.2006 nr 59 muutmise".

□ Tõstamaa valla avaliku korra eeskirja esimene lugemine

Vallasekretär Eve Sahtel andis selgitusi eelnõu kohta.

Eeskiri sätestab avaliku korra reeglid Tõstamaa valla haldusterritooriumil, arvestades väljakujunenud tavaid, ühiselu reegleid, käitumise norme ja kehtivaid seadusi, et tagada kõigi valla territooriumil elavate, töötavate ning viibivate inimeste normaalne ja turvaline koeksisteerimine.

ne. Toimus arutelu. Otsustati: suunata eelnõu teisele lugemisele.

□ Tõstamaa valla heakorra eeskirja esimene lugemine

Vallasekretär Eve Sahtel andis selgitusi eelnõu kohta. Tõstamaa valla heakorra eeskiri kehtestab heakorra nõuded ning koormised ja kohustused isikutele nende omandis või valduses oleva kinnistu ning sellega vahetult piirneva üldkasutatava territooriumi heakorra tagamiseks Tõstamaa valla haldusterritooriumil.

Eeskirja eesmärgiks on tagada heakord eelkõige avalikus ruumis, aga ka hoonetes, rajatistes ja õuedes ning koduleloomade pidamisel.

Volikogu liige Eduard Vilbre tegi ettepaneku lisada eelnõu § 2 lg 4 (avalik koht) lisada sõna "bussiooteplatvormid" järele sõna "paviljonid". § 4 lg asendada sõna "põllumajandustööde tegijad" sõnaga "tee kasutaja".

Otsustati: võtta esitatud info ja ettepanekud teadmiseks ja suunata eelnõu teisele lugemisele.

□ Volikogu alaliste komisjonide esimeeste info komisjonide tööst

Kuulati eelarve- ja majanduskomissiooni esimehe Eduard Vilbre ettekannet. Komisjon käib koos põhiliselt seoses eelarve koostamisega.

Kuulati kultuurikomisjoni aseesimehe Tõnu Salu ettekannet. Kultuuriüritusi korraldatakse vastavalt eelarve võimalustele.

Kuulati Hariduskomissiooni esimehe Tõnu Salu ettekannet. Koosolekutel on arutatud haridusasutuste 2011.a. eelarve täitmist ja 2012.a. eelarve projekti.

Kuulati sotsiaalkomisjoni esimehe Rita Algpeusi ettekannet. Abivajajaid on võimaluse piires aidatud.

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tõstamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood,
Pootsi pood, Tõstamaa bensiniijaam.
Trükkikoda Hansaprint
Tiraaž: 450 tk

Kuulati planeeringukomisjoni esimehe Janek Jaansoo ettekannet. Komisjon on tege- lenud probleemsete detailplaneeringutega. Arutati Käära kinnistu detailplaneeringuga seonduvat. Revisjonikomisjoni esimehe Andres Lauri sõ- nul tegutseb komisjon vasta- valt vajadusele.

▣ Volikogu liikmete kokku- võttes aastasesst tegevusest ja ettepanekud edaspidiseks

Kuulati volikogu esimehe Janek Jaansoo ettekannet.

▣ Detailplaneeringu algata- mine

Kuulati arendus- ja kesk- konnanõunku Alo Tomsoni selgitusi eelnõu kohta. Tõsta- maa vallas Lao külas asuva- te maaüksuste Lao kalatehas ja Lao kalatehase juurdeldõige detailplaneeringu eesmärgiks on kalakasvatuse rajamine.

Detailplaneeringuga on planeeritud kinnistute liitmine üheks terviklikuks kinnistuks, loodud kinnistule hoonestusa- la määramine, tehnovõrkude määratlemine, juurdepääsude lahendamine ja ettepaneku te- gemine ehituskeeluvööndi vä- hendamiseks.

Planeeritakse rajada kuni 200 t aastatoodanguga kala- kasvatus. Kasvatuses kavatse- takse kasutada parimat kaa- saegset tehnoloogiat.

Tehnoloogiliselt planeeri- takse suletud veetsirkulatsioo- niga kalakasvatust. Planeeri- tud hoonestusala paikneb osaliselt ehituskeeluvööndis ja täies ulatuses piirangu- vööndis.

Detailplaneeringuga on ka- vas muuta kehtivat Tõstamaa üldplaneeringut ehituskeelu- vööndi osas. Kavandatud te- gevus on Tõstamaa valla aren- guesmärkide kohane.

Planeeringuala on Tõsta- maa üldplaneeringu kohaselt reserveeritud tootmisala, mis on ette nähtud tootmishitis- te ja neid teenindavate infrastruktuuride rajamiseks. Volikogu poolt eriarvamusi ei esitatud.

Otsustati kehtestada esita- tud eelnõu otsusena „Detail- planeeringu algatamine“.

Janek Jaansoo,
volikogu esimees

Neljast naljakast tütrest

Tõstamaal on alati lugu peetud nii teatri- tegemisest kui ka eten- duste külastamistest.

Viimane pikk etendus too- di lavale 2009.a. maikuu, milleks oli Moliere komöö- dia „Arst vastu tahtmist“. Järgneva kahe aasta jooksul mängiti hulgaliselt erinevaid lühinäidendeid ja estraadika- vasid, millega rõõmustati publikut kogu valla piires ja kaugemalgi.

Taas tekkis igatsus mängi- da täispikka etendust. Tänu mõnusatele näitetrupi liikme- tele ja ennastsalgavale teat- rit armastavale lavastajale Külli Jansonile sündis läbi pika proovide protsessi Ardi Liivese kahevaatuseline komöödia „Minu neli naljakat tütar“.

Esietendus toimus 2. juu- nil Tõstamaa rahvamajas. Oleme väga tänulikud roh- kearvulisele ja naeruhimuli- sele publikule, valgusmeist- rile Ürmas Reinfeldtile, lava-

kujunduses abistajatele Tiina Sahtelile ja Karin Miidule, jäädvustajatele Rain Veinjär- vele ja Madis Veskimägil.

Õnneliku lõpuga komöö- diast ja draamast läbipõimi- tud lugu on eluline ja iseloo- mustab inimsuhetest tekki- nud perekonnaidüll.

Etendust on võimalik vaadata ka vallapäe- vade ajal 11. augustil kell 18 Tõstamaa rah- vamajas.

Õnnela

Igal asjal on oma saamise lugu

Aasta oli 1975. Olime stuudios „Eesti Telefilm“ Mati Põldre lavastajakäe all väntamas dokumentaalfilmi „Igavesti Teie.“ - Raimond Valgrest.

See oli pisut omamoodi film, sest olime otsustanud, et kõik muusika, mis filmis kõlab, sünniks võtteplatsil. Ei mingit suu maigutamist mägede ja järvede foonil, nagu see televisioonis muidu kombeks oli.

Kogu filmi võtsime üles ühes Vana-Mustamäe eramajas, mille perenaine lubas maja sisemusega teha mida soovime eeldusel, et peale meie lõplikku lahkumist oleks majas tehtud korralik siseremont. Filmitegemise muid kulusid arvestades oli see tühi asi.

Ühel hetkel arvas filmi kunstnik Tiiu Übi, et meil oleks vaja kolmekümnendaid aastaid kujutavasse interjööri vana puuraamiga klaverit. Klaveriidee meeldis küll kõigile, kuid kust seda klaverit saada? Hakkasime siis tuttavaid sõpru läbi helistama, kuni mu emale meenus, et meie Kivimäe-kodust paar-kolm tänavat Pääsküla poole ühel proual just selline olevat. Rut-

tu jalad selga ja klaverit otsima. Õnneks oli klaveri perenaine kodus ja pilli filmimeeste käsutusse andmisel ei tekkinud ka erilisi tõrkeid. Täitsin rendipaberid ära, andsin allkirja, et klaver tuleb tagasi sa-

masugusena nagu viidi ning asutasin minekule.

Esikus torkas silma mingi kummaline asi suure kirju lina all. Uudishimulik nagu ma olen, palusin luba lina alla piiluda – lubati. Ja mis ma nä-

gin. Suur, uhke vanaaegne grammofon... üleni pruuni põrandavärviga üle võõbatud. Esimese ehmatusega ei osanud ma midagi muud, kui küsida, et kes küll sellise hulleusega hakkama on saanud?

Proua vaatas mulle elu näinud inimese pilguga otsa ning ütles: „Venelaste pärast.“ Ega ma sellest vastusest targemaks küll ei saanud. „Tuli koledaks teha, muidu oleks kaasa võetud või ära lõhutud, aga sina oled selle mõistmiseks veel liiga noor“, ütles tema heatahtlikult muiates.

Kui olin end kogunud, avaldasin oma soovi, et kui ta seda grammofoni kunagi müüma peaks hakkama, siis helistagu kindlasti mulle - mina vajaksin grammofoni kui tööriista. Ta lubas mõelda. Vahetasime veel mõned viisakused, ta palus veel pr. Ritat (minu ema) tervitada ja ma lahkusin.

Ja ei läinudki rohkem kui paar kolm päeva mööda, kui grammofoni omanik mulle helistas: tulgu ma tema juurde ja viigu grammofon minema. No seda ei lasknud ma küll endale mitu korda öelda, lendasin kohale ja grammofon tõsteti mulle sülle. Suur karp

Pärnumaa Bändi
neljapäeval,
Tõstamaa

Lavale astuvad Pärnumaa Bändi
Kihnust, Lavassaarest,
Treimanist, Hääde
Kilingi-Nõmmelt,

plaatte veel pealeselle. Kui olin gramofoni õrnalt taksose istmele paigutanud, läksin tagasi, et kuulda kui palju selle imeriista eest nüüd raha tuleb välja anda.

Helirežissööri palk ei kuulunud (ega kuulu ka nüüd) mehise töötasu hulka. Proua aga ütles, et see on kingitus. Tundsin end väga kohme-

tult. Lühidalt – suutsin talle kuidagi 5 rubla laudlina alla peita ja lahkusin maailma õnnelikuma inimesena.

Kodus algas siis restaureerimine. Tuttava arsti käest sain skalpelli (neid polnud tol ajal kusagilt saada) ning siis asusin ruutmillimeeterhaaval pruuni põrandavärvi maha kraapima. Vaeva ja hi-

gistamist oli palju. Ka nikeldatud osad tuli uuesti nikeldada – jälle tutvuste kaudu kuskil galvanikatehhis haituurana viie rubla eest. Aga läks kaks ja pool kuud ning grammofoon oli kui uus.

Eesti Raadio restauraator-helirežissöör Heino Pedusaar kinkis uue ja kvaliteetsema helipea ja karbitäie nõelu. Ja see pill kõlas jälle... Ühe vähese eksemplarina on selle grammofooni kõlatoru tehtud puidust, õigemini käsitsi valmistatud vineerist. Selle tõttu on ka kõla hoo- pis teistsugune. Minu juures on see grammofoon olnud 37 aastat.

Täna oli näituse „KINO AJALUGU ESEMETES“ neljas päev. Ega ta seal näitusesaalis palju puhata ole saanud...Ja nii need esemed tulevad, igaühel oma lugu. Mina sooviksin, et ikka tuleksid ja ka jääksid – huvilistele rõõmu valmistama ja oma lugu jutustama....

Jaak Elling,
helirežissöör-pensionär

112

■ 23. juunil kell 14.41 käisid päästjad eemaldamas sõiduteele langenud puud Tõstamaa alevikus Raba tänaval.

■ 22. juunil kell 15 teatati Häirekeskusele, et Tõstamaa alevikus põleb alajaama kõrval kulu.

Päästjate saabudes selgus, et elektritraatidest lõõnud säde oli süüdanud alajaama ümber olnud kulu, päästjad kustutasid põlengu.

■ 6. juunil kell 18.35 teatati Häirekeskusele, et Tõstamaa vallas Lõuka külas põleb kulu.

Päästjate saabudes selgus, et kulu põles 20 ruutmeetrit, päästjad kustutasid põlengu kululuudade ja kraavist võetud paari ämbri veega.

Tuletame meelde, et kulu põletamine on Eestis seadusega keelatud.

Evelin Trink

Lääne päästkeskuse pressiesindaja

Swedbank

Pangabuss

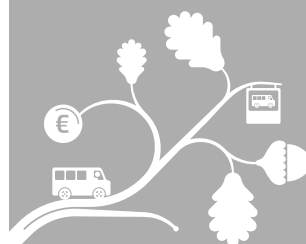
Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:

Tõstamaa
rahvamaja juures
kell 9.00–10.30

Varbla
A ja O kaupluse juures
kell 11.30–12.30

III kvartalis
5. ja 19. juuli
2. ja 16. august
6. ja 20. september

Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, sõlmida hoiuseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega www.swedbank.ee. Lisainfot pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

dikoolide kontsert
12. juulil kell 20
rahvamajas

koolide õpilased ja juhendajad
Jõõprest, Koongast,
meestelt,
Tõstamaalt
Tule kogu perega!

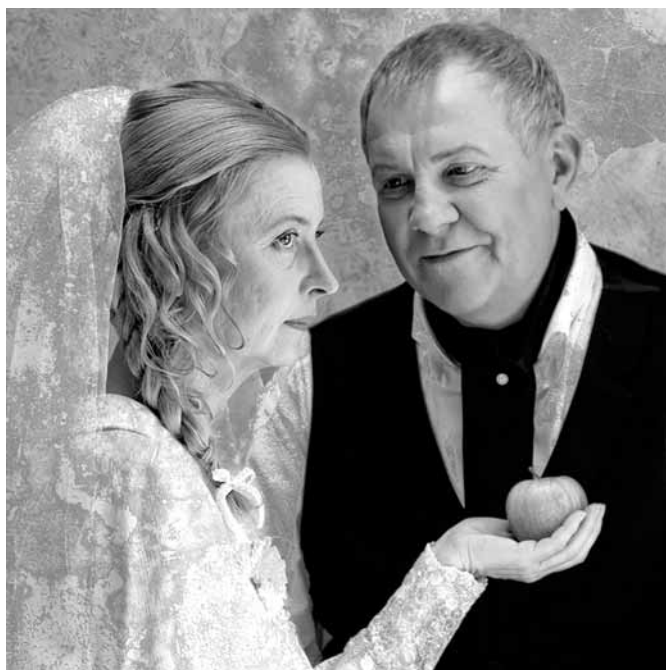
Kultuurisuvi Tõstamaa mõisas

Tõstamaa mõisas on sel suvel palju vaadata. Nimelt etendub juulikuus taaskord Gerda Korde-metsa menutükk „Pruutide kool“ ning 29. juulil esietendub tema uhiuus lavastus „Surm, sünn ja laulatus“, kus peategelasteks Andrus Vaarik ja Laine Mägi. Eten-dus räägib loo Tõstamaa mõisaprouast Anna Meyer von Gyldenfeldt'ist, kes kolis Liivimaa pimedale ja kül-male äärealale oma abi-elu tõttu Benidict Andreas von Helmerseniga.

„Pruutide kooli“ etendu-sed toimuvad järgmistel juu-likuu päevadel: 15., 18., 19., 20., 21., 23., 25., 26., 27., ja 28. juulil kell 20.00 ning 22. ja 28. juulil kell 16.00. Pile-tid müügil Piletilevis ja Tõsta-maa mõisas hinnaga 14 ja 12 eurot. Hind enne etendust 15 ja 13 eurot.

Etenduse „Surm, sünn ja laulatus“ esietendus on 29. juuli õhtul kell 20.00 ning järgnevad etendused 30. juu-li, 5., 6., 13., 14., 17., 18. ning 19. augustil kell 20.00. Piletid samuti müügil Piletilevis ja Tõstamaa mõisas hinnaga 15 ja 13 eurot.

Lisaks etendustele on Tõs-tamaa mõisas üleval põne-vad näitused. Häärberi keldri-korruksel on vaatamiseks Jaak ja Elle Ellingu kureeritud näi-tus „Kino ajalugu esemetes“. Väljapanekus on suurepärane kogu kaameraid ja muid eks-

ponaate, mis filmi tegemiseks vajalik. Näituseruumis jagab selgitusi Jaak Elling. Pilet näituse külastamiseks on täis-kasvanutel 1 euro, sooduspilet 50 senti ning perepilet 2 eurot.

Peale kinoajalugu kajas-tava näituse on keldris üle-val Tõstamaa kooli vilistlase Sten-Ander Ojakallase foto-näitus „Tõstamaa mõisa vai-

mud“. Fotole on jäädvustatud ühe mõisakummituse lugu ning hulk teisi vaimugi. Näi-tus avati 30. juunil, mil majas toimus üritus „Fotokunstiöö Tõstamaa mõisa vaimudega“. Ettevõtmine leidis aset Eesti Fotoklubi Suvetuuri raames ning viie tunni vältel viidi läbi erinevaid fotosessioone peakunstnik Katrin Viil ja tema assistendi Triin Pallo kos-

tümeeritud mees- ja naismo-dellidega. Modellideks olid Tõstamaa mõisakooli õpilased Agnes, Teele, Kaarel ja Maret. Fototehnilisi nõuandeid jaga-sid fotograafid Indrek Mänd ja Laura Seppa.

Mõisa kolmandal korruse koridoris on vaatamiseks sa-muti Tõstamaa kooli endise õpilase, Kaili-Lotta Juhkami graafika näitusmüük „Truu valvur 2“. Näituse peateemaks on naiselikkus, mida kunstnik on oma graafilistel lehtedel os-kuslikult käsitletud.

Mõisa kolmanda korruse korstnasaalis saab aga väike-se ülevaate põlledest – riide-esemest, mis on nii tavaline ja samas nii oluline. Väljapa-nekus on kohalike naiste põl-led eri värvi, kuju ja materja-liga.

Vallapäevadel avatakse mõisa II korrusel traditsioo-niliselt Epp-Maria Kokamäe maalide näitus „Selle suve pildid“, mis jääb avatuks au-gusti lõpuni.

Mõis on külastajatele ava-tud iga päev kell 12-18 ning piletihind on täiskasvanule 1,6 eurot, sooduspilet lastele, õpilastele, pensionäridele 1 euro ning perepilet 3,2 eurot. Tulge külla! **Liina Käär**

Pärnumaa pärapõrgus turgutatakse maaelu tiigimuusikaga

Tänavu juulis toimub Pärnumaa Varbla valla Kidise muusikatalus metsade rüpes esimest korda üritus Kidise Tiigimuusika, mis peaks panema heldima kõik muusikasõbrad, kes naudivad muusikat sügaval looduse rüpes.

“Mul on talu, mis on salapärase, sest asub pärapõrgus. Kümme kilomeetrit suurest teest, elektriliini lõpus, kährikute, sookurgede ja metsigade embuses. Ürgses ja puutumata kohas,” kirjeldas “Kidise tiigimuusika” peakorraldaja Henrik Raave.

Mahajäätud kant

Minu vana-vanaisa pidas siin Kidise külas kauplust juba 1904. aastal. Nii et 1934ndal tähistas ta eduka äritegevuse 30 aasta juubelit ning 1938ndal ostis tuliuue Saksa auto Adler. Vanaisa enam sõitma ei õppinudki, küll aga vanaema. Seda õnne ja sõitmist jagus aga ainult kaheks aastaks: 1940ndal võttis venelane auto ära. Siis tuli sakslane ja võttis omakorda auto ära. Kuni kadu- niks see jäigi.

Ja nõukogude ajal hakkaski asi alla käima, tänaseks on see Varbla valla kirde- nurk üks mahajäätud kant. “Minu vanaema on ikka rääkinud Kidise küla õitse- aegadest. Eesti ajal oli meie külas üle 20 suitsu,” ütleb Raave. Täna elab külas püsivalt vaid viis elanikku. Nõukogude aeg ja uus vaba- riik on selle kandi maaelule mõjunud laastavalt.

Meie pere otsis eelmisel nädalal Varbla mõlemast poest beebitoitu. Abivalmis poeproua ütles tuntava kaas- tundenoodiga hääles: “Oi aga meil ei ole siin enam nii väikesed lapsed, kõik on juba suureks kasvanud ja me ei telli enam beebitoitu”.

See on kujukas näide. Noored lähevad jätkuvalt maalt ära.

Minu lähimal naabril, kes on mu ema, on siin koos metsaga kokku 22 hektarit maad. “Ei taha ennast kiita, aga kaks hektarit karjamaad olen tõesti vikatiga maha niitnud,” ütleb ta. “Pealegi pole siin kedagi võtta. Siia pärapõrgusse ei tule keegi. Ja ma ei taha, et suur trak- tor tuleks oma roomikutega siia puisiitide peale, kus jaanipäeva paiku õitsevad orhideed.”

Ema on printsiiibis igasu- guste uuenduste vastu kuid paistab, et minu maaelu tur- gutamise plaan talle passib.

Teine naaber, Sepa Miku mõtleb kuuldavasti ka kaasa. Temas on ärimeehe soont ja kindlasti tuleb ta välja mõne uude kauba või teenusega, mida kontserdiküllastajatele pakkuda.

Kolmas naaber on vana- proua koos oma pojaga kelle põhiliseks äriks on kanamu- nade tootmine. Usun, et esi- mesed kiiremad saavad ka mõne muna koju kaasa viia.

Neljas naaber on rootsla- sest suurmaamõnik...

Maaelu tuleb turgutada

Siin on noori aktiivseid inimesi, kes oleks parema meelega kogu aeg maal kuid ei leia siin endale tööd ja te- gevust. Kes on Pärnus, kes Tallinnas, kes Soomes, kes Norras. Aga nädalavehetuse- ti tullakse ikka maale kokku ja unistatakse võimalusest, et ei peaks pühapäeva õhtul jälle linna tööle minema.

Minagi teen linnas igapäe- vatööd ja saan maal veeta vaid nädalavahetusi kuigi süda kuulub maale ja otsin koos elukaaslase ja sõprade- ga võimalusi siin tõsisemalt kanda kinnitada. Tiigimuusi- ka on niisiis esimene püüe, midagi ära teha. Midagi, mis inimesi maale tooks.

“Olen seal tutvunud üha enam inimestega ja regist- reerin end isegi Varbla val- la elanikuks,” rääkis Raave.

“Tegu on peaaegu väljasurnud piir- konnaga, meie külas elab püsivalt vaid viis inimest. Aga nähes Kidi- sest veidi eemal ela- vaid noori, kes soovik- sid midagi teha, siis neil puu- dub seal väljund.

Püüame koos aktiivsete sõpradega sinna elu sisse puhuda ja näidata, et maal saab hea tahtmise juures ikka midagi teha ja sinna inimesi meelitada.”

Kaasamine ja eeskuju

Esimene neist on kohalike aktiivsete inimeste kaasamine korraldusprotsessi.

Me ei teeks seda ilma hea- de sõprade ja abiliteta. Kaido Paadremaalt lasi oma saekaat- rist läbi kemmergumaterjali, Indrek asub oma käsifreesi- ga tiigimuusika suunavi- tasid tegema, Ilmar korral- dab transporti ja ehitustege- vust, Marten teeb aktiivselt müügិតöid ja juhatab kaup- lemisega seonduvat, Moonika seisab piletimüügi eest, Karit - kõrgharidusega muusik ka- mandab programmiga seon- duvat, Triin hoiab projekti ja korraldust koos.

Teine oluline roll on koha- likele talumeestele kauba- pakkumise väljundi loomi- ne. Mulgu talu näeb eemalt vaadates kõvasti vaeva oma maasikate ja vaarikate müü- giga. Igal hommikul tuleb sõita Pärnusse või Virtsu, et maasikaid müüa.

Ehk on Tiigimuusikast abi Mulgu kauba ihaldusväärse- st töstmisel nii, et järgmisel suvel Pärnu inimesed juba teavad, et need ei ole niisama maasikad, vaid need Mulgu maasikad, sealt Kidise kandist.

Muusikud – kes ja miks

Õhtu peaesinejad on Tõnis Mägi ja Kärt Johanson. Veel astuvad üles vokaalansambel Chillin, ansambel MUSTus, Heli Vahing ja Peeter Kalju-

mäe ning vabalavale on oodatud kõik soovijad.

Kidise Tiigimuusika üri- tusel näeb Raave ennast ansambli MUSTus liikmena, kuhu kuuluvad veel näiteks Martti Meumers Noorkuust, omaaegne imelaps Toomas Uibo, Rauno Kutti Bedwetter- sist jpt. MUSTus esitab Eesti roki-klassikat Jaan Tättest Music Seifini.

“Ootame kõiki Pärnumaa kultuurseid inimesi vabala- vale esinema,” ärgitas Raave. “Loodame saada esinema ka- heksa head kollektiivi, kuid kui tuleb rohkem osalemis- soove, on veel toredam.”

Bändide muusikalisele stiil- le Raave piiranguid ei sea. Küll on eelistatud eestikeelset muusikat viljelevad artistid.

Kidise Tiigimuusika toi- mub paari hektari suuru- sel maa-alal ja korraldaja on võtnud sihiks meelitada tiigikontserdile vähemalt 500 küllastajat. Kohapeal saab telkida ja Raave kinnituse- l võib publik võtta kaasa oma piknikukorvid.

Esialgsete plaanide koha- selt peab publik Pärnumaa pärapõrgusse ise tee leidma, sest transpordi korraldamisele ei ole korraldajad mõelnud.

“Oleme rääkinud Looduse Omnibussiga, et korraldada huvi korral Tallinnast reis 50- 100 inimesele,” märkis Raave. “Pärnust käib Paadremale lii- nibuss, mis ei ole just ülerah- vastatud. Olen kindel, et hu- vilised kontakteeruvad meie Facebooki lehel ja jagavad omavahel infot vabade auto- kohtade osas.”

Lisainfot juulikuu ürituse ja vabalava kohta leiab Kidise talu kodulehelt internetis.

Kastna linnamõisa Ballodi pere te

Kastna linnamõisa rentnik Peter Ballodi pere 1905. aastal. Istuvad: vasakult tütar Hella Ballod, härra Peter Ballod ja tema proua. Seisavad: pojad Peter Ballod (noorem), Arthur Ballod ja tütre Julia ja Ada.

Tõstamaa mõisa ja mõisakooli kuulsus on varju jättnud kihelkonna teised mõisad – näiteks Kastna linnamõisa.

Sellegi mõisa rentnikud, ka viimane sõjajärgne – Arthur (Artur) Ballod oli värvikas tegelane ja kõrgelt haritud mees – prantsuse keele õppejõud Harkovi ülikoolis. Kastna mõisast on pärit “Omari küün” Naissaarel, Kastna mõisa maadel sündis “Tuuline rand” milles Kaljo Kiisk kogu Kastna rahva näitlema pani, rääkimata kuulsast Kastna laadast jpm. Kastna meestest annaks samuti uhke näitemängu kirjutada!

Järgnevalt mõned mälestuskillud Kastna linnamõisa kahe põlvkonna rentnikest Peter (Peeter) Ballodist

(sünd. 1836) ja Arthur Ballodist (1880) ja nende peredest. Meenutajaiks samuti kahe põlvkonna: Liisu Velmann (mõisa kauaaegne karjatalitaja), tema tütar Pauliine Udu (Velmann, 1904-1986, mõisa tootüdruk) ja Nikolai Udu (Vestmann, 1904-1989) ning nende tütar Hedda Selberg (Udu, sünd. 1933).

Tilga talu perepoeg Nikolai Udu sai kodutalust 15,52 ha maad ning rajas 1932. aastal Aru talu (nimi heinamaade järgi). Kahe aastaga olid hooned valmis. Aru rehielamu oli imeilus stiilne hoone ikka kolmekambri süsteemis ja alati korras. Nikolai võttis naiseks mõisa tootüdruku Pauliine (kutsuti Pauli). Teine siinkirjutaja on Kastnas Aru talu peremehe Nikolai Udu

jutul korduvalt käinud. Ta oli äärmiselt hea möödunud aegade mäletaja ja ülihea jutustaja – Kastna taluhoonetest ja oli mõisahärra Ballodi pere sõber.

Iialgi ei unune ühel kaulil suvepäeval Arul Hedda keedetud oasupp. Hedda ise läks “küalakada posti” jagama. Jutustasime Nikolaiga terve päeva. Meelde on jäänud Nikolai sõnad – „... tule ikka, siis mul ka lustem!” Ja käisingi! Hedda ütleb, et kõik mida isa kuulis ehk nägi, see tema sisse ka jäi!

Peter Ballod (läti päritolu) olnud suur töömees, ka kalamees. Rajanud kalatiigid. Harinud Kastna kiviseid põldusid. Külvas põll ees ja kündis harkadruga. Kaevatas ise kivide matmiseks auke,

kus tal ka õnnetus juhtus – jäi jalgupidi kivi alla ning liikus hiljem puust ratastoolis. Eluõhtul jäänud vanahärra pimedaks. Ta suri 1918. aastal. Haud on Tõstamaal.

Lisatakse, et tema ajal olnud mõisal jõukust küll – 14 hobust ja ligi 50 lehma ning maad 200. hektari ümber. Nikolai teadis lisada mälestusi ka Viidaka, Meeluka ja Kükita karjamõisatest ning kihnlastele maa andmisest. Üks mõisasulane Juhan Maruse (sünd. 1915), kes olnud mõisas 1930ndate paiku sulane kolm aastat, rääkinud, et siis olnud mõisas veel ainult 4 sulast ja maad vaid 84 ha. Palju käis mõisa tööle päälisi. Pärast Arthur Ballodit olnud mõisarentnik August Lankus ja päris viimaseks Mart Sutt.

teenijate ja sõprade mälestuses

Arthur oli filoloog, Har-kovi ülikooli prantsuse keele õppejõud. Ta olnud väga ägeda iseloomuga. Kord tok-sanud ta "kogemata" suur-vürsti poega ja seetõttu tuli tal õppejõu kohalt lahku-da. Tal olnud poeg Viktor, kes käinud Kastnas Arthuri külaski, aga hoidnud rohkem teenijate poolele, mõisape-rest eraldi. Nii jutustas Bal-lodi hea tuttav Aru Nikolai. Pärast õppejõu kohalt lah-kumist tuli Arthur Kastnasse isa juurde (noor Ballod hak-kas mõisas tegutsema juba 1900. aasta paiku) ja jäigi siia Kastna linnamõisa här-raks (pärast isa surma) kuni sundminekuni Saksamaale enne viimast sõda.

Noor Ballod olnud hea mõisahärra, ja muidugi eesti-keelse laheda jutuga. Aga kui vihanud, siis olnud põrguline. Arthur Ballod öelnud ise naljatamisi – et härra ja koer on ühtemoodi, mõlemad tahavad väga kiitmist. Arthur Ballod valdas vähemalt kuut keelt. Sageli olnud ta tõlgina abiaks salapiirituse vedajatel. Aastal 1917 Kastna randa tulnud inglise laevale kut-sutaud teda samuti tõlgiks. Aru peremees lisis, et härra tegi tööd küll, aga oli ka suur jahimees (kimbutas salaja mõisa maa peal jahilkäijaid). Mõisa jääkeldris kus piima hoiti, hoiti ka jahisaaki. Isa Peter Ballod pole poja tege-mistega päris rahul olnud ja kui käinud põldusid üle vaatamas siis öelnud alati – aiverevai – tema ajal ei olnud põllu sees paelu (orashein).

Tänu Aru perele on meil Ballodite pilte. Ühel 1905. aasta pildil on Kastna mõisa Ballodi pere täies koosseisus.

Istuvad Peter Ballod oma prouaga ja tütre Hellaga. Seisavad Peteri pojad: va-sakul Peter (noorem) Bal-lod – oli Tõstamaa mõisa kärneripoiss ja Arthur Ballod – pärast isa surma Kastna mõisa juht ning Ballodi tü-tred Julie ja Ada. Tütar Hel-la elanud Pärnus (käinud

Kastna linnamõisa rentnik Arthur Ballod.

Kastnasse külla). Mõisapreili Adat mäletab Aru pere väga hästi. Ta olnud halastajaõde, käinud arstiabi andmas, ka süstinud. Hedda mäletab, et nende peres oli Harrist poisil hernes süga-vale ninna sat-tunud – preili Ada kutsuti ninast hernest välja võtma.

Ada olnud väga suur käsitöötegija. Pitsid ja sat-sid olnud tal küll põlledel ja kleitidel. Eriti kaunis ol-nud ta külaliste vastuvõtul, ikka valges säravas pitsilises põlles ja volangidega see-likus. Mõisa-preilidel olnud palju kauneid suvekübaraid. Hedda eksinud kord mõisa-parki suure tiigi äärde ära ja ei osanud pargist välja tulla, hakanud nutma. Siis jooksnud preili Ada ja Li-su suure hirmuga teda pääst-

ma, äkki juhtus õnnetus, või jäi laps mesilaste kätte. Preili Ada elas hiljem Šveitsis.

Liisu Veltmann oli mõi-sas karjatalitaja mituküm-mend aastat, raskest mõisa-tööst puhkama läks ta Arule tütre Pauli perre elama. Pauli oli mõisas toatüdruk. Varem oli ta teenijaks Murru külas Peetril, kus vigastas rängalt põlve. Mõisas andnud prei-li Ada talle esialgu istuvaks tööks sulgede kittumist ja kinkinud talle hiljem tänuks kauni siidise vatiteki. Jõu-ludeks olnud alati suured kingitused. Paulil tuli tube koristada, toitu teha. Mõisa teenijaskond söönud köö-gis, mõisapere aga söögi-toas. Mõisas käinud väga palju külalisi. Talvisel ajal olnud Paulil raske külaliste

Kastna linnamõisa toatüdruk Alma Andler (hiljem Ballod). Foto 1935.

suuri lambanahkseid kasu-kaid vastu võtta ja varna tõsta. Hiljem valmistanud Pauli oma peres ikka mõnd mõisa toitu. Hedda meenutas, et stoovitud porgandeid veel mujal ei tehtud.

Härra Arthurile oli Pauli väga meeldinud. Küll sead-nud ta Paula pilti enda pildi kõrvale, küll jaganud ohtralt maiustusi. Kord oli Pauli ko-ristamise ajal toast põran-dalt leidnud peenraha. Ta korjanud need üles, pan-nud lauale. Ja teisel päeval jälle peenraha põrandal. Teistkordsel põrandale pil-latud raha korjamisel olnud Paulile selge, et see on tema kontrollimine. Ja olnudki nii – saanud härralt kiita – oled

aus tüdruk! Aga Paulil oli oma Nikolai. Aru talu elust ja inimestest saab lugeda Tõstamaa Keskkooli õpilase Signe Heindla 2011 kirjutatud uurimustööst (olgu lisatud, et neiu Signe pere on nüüdne Aru talu pere).

Nikolai on meenutanud ka mõisahooneid. Häärber olnud lihtne palkhoone (ehituse aastaks ütleks 1883-1885, punane kivikatus), asus pesuköögi ja jääkeldri vahelisel alal. Kahe sissekäiguga. Hoone ühes otsas noorhärja tuba, köök, toatüdruku tuba ja preili tuba, siis läbi maja saal (saalis olnud punase plüüžiga kaetud sohvasid ja toole ning laudu), seejärel suur söögituba, (kuhu pääses ka teisest - "hommikusse jäävast" välisuksest vaheruumi kaudu) ning hoone teises otsas härja ja proua toad (kahte viimati mainitud tuba kasutatud hiljem õunahoidlatena).

Kivises mõisa viljaaidas olnud neli eraldi aida ruumi (vaheseinadki olnud kivised, punane kivikatus).

Arthur Ballod abielus 60. eluaasta piiril oma veel noorema (kui Pauli) toatüdruku Alma Andleriga (1916 – 1990, pärit Varbla vallast Saueaugu talust): neil oli kaks last Julie ja Jörgen. Julie õppis Sveitsis piimandust (elab perega Kanadas) ja poeg Saksamaal (tegutseb äris).

Alma käis oma noorusemail Kastna mõisas 1960. aastate paiku. Mõisa häär-

berist olid siis vaid varemed. Ta külastas oma õde ja endisi Kastna mõisa teenijaid, muidugi ka Aru peret. Hedda meenutab, et kohtumine Almagaga oli suursündmus nende peres. Alma ise oli muidugi suures ärevuses, sest siis ei lubanud nõukogude kord veel välismaalast Tallinnast

kaugemale – ta kartis jälitamist, õnneks läks "hüppeskäik" korda. Alma Ballod kurtunud, et temalt küsitavat Kastna mõisa häärberi fotot. Seda aga polevat tal endalgi ja ka Aru peres mitte.

Aru pere oli Ballodite Saksamaa eluga kursis aastast 1953, mil Almalt neile esi-

mene kiri tuli - igatsusega koduse verivorsti ja hapukapsaste järele. Hedda oli hoolas vastaja – ja kirjavahe- tus kestis peaaegu Alma surmani (1990). Ballodile andis riik Schleswig-Holsteini liidumaal Neumünsteri linnas kena kahekorruelise maja ja härra Arthur Ballodile hea

Kastna mõisa küün 1987 veel oma algsel kohal.

Arthur Ballodi naine Alma laste Julie ja Jörgeniga Saksamaal. Jõulud 1957.

Kastna linnamõisa
pesuköök 1987.

sissetuleku (pärast härra surma läks see Almale üle).

Aru inimesed mäletasid Ballodi korraldatud oksjonil varanduse müümist ja sedagi, kuidas nad enne lahkumist taludesse oma asju jagasid – paljudes Kastna peredes on mõisa kappe, toole, raamatuid jm. Aru peres oli Ballodi kingitud ümar treitnud jalga-dega ja rohkete kaunistustega tume laud (keskel male-laua ruudustik) ning madal kahe uksega pesukapp (hele puiduvärvi).

Heddal on selgelt meeles Ballodite Eestist lahkumine 1940. aasta hilissügisel. Nad ei tahtnud mitte kuidagi minna, eriti vastu oli lapseootel Alma. Ja esialgset käsku nad 1939. aastal ei täitnud. Sundaraviimise eest põgenes mõisapere Arule sõprade juurde peitu ning jäid sinna mitmeks päevaks. Härral oli seljas pikk lambanahkne kasukas ja kaasas ka suur hundikoer Sultan, kellega kõneles

Ballodi pere elumaja Saksamaal Schleswig Holsteini liidumaal Neumünsteri linnas.

ta alati ainult saksa keeles ja keegi teine peale härra ei tohtinud Sultanit sööta. Sultan redutas Aru rehetas. Siis viis Aru Nikolai nad koos Sultani-ga Pärnusse, sest Saksamaale minekust ei olnud pääsu. Aru inimestel olnud kahju sõbra-liku mõisapere lahkumisest.

Nikolai Udu meenutas Kastna karjamõisaid: neist kõikidest said hiljem suure-d talud. Mõisa keskusest mõnisada meetrit põhja pool asus mõisa tuuleveski. Aru Nikolai teatel olevat see ehitatud 1898. Veskest sai 9 hektari suurune Möldri talukoht,

mõisa toatüdrukule Annale (Piilberg, Möldri Anna). Mõisa rehist (mille välg põletas) sai Müüri talu. Nii need jutud meil veeresid.

Omar Volmer leppis kor-duvalt allakirjutanuga kokku kohtumise Kastna mõisa teemadel vestlemiseks. Kord oli ta isegi juba Tartus, aga mingitel asjaoludel jäi ka siis kohtumine ära ja see jäi igaves-ti ära. Küll juhatasin Volmeri iga kord Aru Nikolai jutule – sest kõik mis minul kirjas on Aru Nikolai jutustatud – ja tal on seda kõike võimalik Nikolait endalt otse

kuul-da. Õnneks see nii ka läks. Hedda meenutuste kohaselt käis Omar Volmer koos prouaga Arul 1987. aastal. Arul olnud just sel päeval tõsine tahmatöö ja ka kerise mahavõtmise, rehetuba paksult tahma täis. Suur kammer olnud veel tahmava-ba, sealne vestlus kestnud päris kaua.

Omar Volmeri trükisest - Tõstamaa kihelkonna ajaloost 13 - 20. saj. (kahjuks puudub sellel trükisel ilmumise aasta ja sissejuhatus) võib leida muuhulgas märkmeid ka Kastna mõisa kohta, samuti

Aitäh Pauliine ja Nikolai Udule.

autori enda tegemistest kunagise mõisapargi uuendamisel ja liigirikkaks muutmisel.

Tõstamaa muinsuskaitse seltsi 14. augustil 1988. aastal korraldatud ekskursioonil "Mööda Tõstamaa valda" oli pikem peatus Kastna mõisa õues. Seletusi jagas tollane Kastna mõisa omanik (õigemini mõisa pesuköögi omanik, sest rohkem eluhooneid säilinud pole) Pärnu koduloomuuseumi direktor Omar Volmer.

Naljatamisi lisati, et Kastna mõis kuulub ikka endiselt Pärnu linnale!

Omar Volmer teatas, et leidnud mõisa õuest 16. sajandist pärinevat keraamikat. Meelde on jäänud samas temalt kuulnud märkmeid Kastna mõisa ühest kauge mineviku inventuurist: mõis olnud taraga piiratud, rannapoolsel küljel asunud viljapuuad, kus õige palju karusmarjapõõsaid ja kaks humalaeda.

Aias olnud siis ühed vanad varemed ja kaks koogu-kaevu....

Hedda Selberg,
pealtnägija
Vaike Hang
pealtkuulaja.

Alkoholijoobes vettemineja riskib oma eluga

Sel suvel pöörab Päästeamet oma kampaaniaoole kõikide tõeliste sõprade suunas, tuletades meelde, et ükski reklaam ei suuda peatada purjus ujujat, küll aga suudavad seda teha kaaslased.

Kurb statistika näitab, et möödunud suvel oli iga viies uppuja alkoholijoobes 20-30 aastane meesterahvas. Hoolimata sellest, et ollakse teadlikud joobes vette mineku ohtlikkusest, kaob alkoholi mõjul ohutunne ning inimene läheb veekogusse oma võimeid proovile panema. Lisaks alkoholijoobest tulenevatele koordineerimishäiretele aitab uppumisele igati kaasa ka ebapiisav ujumisoskus.

Eesti inimeste hindab selgelt üle oma ujumisoskust ja võimet - täiseelisest elanikkonnast 50 protsenti ei oska üldse ujuda või suudavad teha seda ainult vaid kuni 25 meetrit. Alkoholijoobes vette minek on aga igal juhul eluohtlik isegi väga hea ujumisoskusega inimesele.

Kaaslased saavad õnnetuse vältimiseks ära teha olulisema, takistada purjus inimest, kui ta soovib ujuma minna. Alkohol ja ujumine ei sobi kuidagi kokku, seega, kehtib vana ütlus, kui jood, ära uju.

Ent üldine tähelepanelikkus ning oskus uppujat uujast eristada annab võimaluse nii mõnigi õnnetus ära hoida. Teada võiks, et vees on kahte tüüpi hädalukordi, väsinud ujuja ja uppumine. Väsinud ujuja suudab püsida vee peal, hingata ning hüüda appi. Sellise inimese edasiliikumine on väga napp ning ta võib uppuda, kui tal le appi ei minda.

Uppuja seevastu enam appi ei karju, tema jõud läheb sellele, et pead vee peal hoida. Aktiivne uppuja teeb veepinnal püsimiseks kätega üles-alla liigutusi, keha on seejuures püstises asendis ning appi ta ei hüüa. Passiivne uppuja ei liiguta vaid hõljub veepinna all nagu allapoole.

Laste eest vastutavad vanemad

Kui õnnetust märkad, siis peab esmalt alati mõtlema enda ohutusele. Kui tunned, et ei jaksa ega oska uppujat päästa, teavita lähedalasuvaid inimesi ning kutsu abi. Kannatanule ulata kättehuvutust, puuoks, aer. Õeldakse, et surmahirmus inimese haare on nii tugev, et sellest ei jaksa täismeeski lahti rabeleda, seega peaks päästja ja uppuja vahele jääma mõni ese.

Kui ise satud hädta, siis esmalt katsu säilitada rahu,

seejärel hüüa appi ning kutsu abi saabumiseni hõljudes veepinnal püsida, nii ei kuluta energiat.

Lastega veekogu äärde minnes on soovitus väga lihtne ja loogiline, lapsi ei jäeta hetkekski ükski ja laste eest vastutavad ainult nende vanemad. Väikelapse uppumiseks pole vaja väga sügavat vett vaid paari hooletut silmapilku. Kuid lastega veekogu äärde minnes peab jälgima sedagi, et näiteks võidu vee all hinge kinnihoidmisest või kellegi mänguhoos vee alla surumisest võib välja kooruda raskete tagajärgedega õnnetus.

Nii lapsed kui täiskasvanud võiks ujuda selles sügavuses, kus neil jalad kindlalt põhja ulatuvad, soovitatavalt piki kallast. Vette pole samuti vaja hüpata vaid oleks targem minna rahulikult. Vettehüppetornides peab jälgima, et enne hüpet poleks vees kedagi ees, alla ei hüpata ka pea ees ning kui hüpet tehtud, tuleks võimalikult kiiresti hüppekoht vabastada.

Kui pead meeles neid pisi-kesi nõuandeid, on kindel, et suvi möödub ilma suuremate veeõnnetusteta. Õnnetus ei pidanud tulles hüüdma. Veel parem oleks aga, kui õnnetus kohale ei jõuagi.

Evelin Trink

Päästeameti Lääne päästeskuse pressiesindaja

MÜÜA SAEMATRJALI

Ilmastikukindlast **Siberi lehisest SOODSALT terrass, voodrilaud** vms hõövelmaterjal ja saematerjal teie koju, vajadusel koos transpordiga.

Soovi korral toodame ka muud hõövelmaterjali männist ja kuusest.

Rohkem infot: **www.wellmax.ee** või tel **5 685 4501**

**Tulekul on XVI Tõstamaa vallapäevad
10.-12. augustil, teeme need põnevaks
kõik koos!**

Sinu ideed ja ettepanekud on teretulnud
kuni 23. juulini, helista Önnelale: 523 6350
või kirjuta: onnela@tostamaa.ee

XVI Tõstamaa vallapäevade esialgne kava

REEDE, 10. AUGUST

kell 18.30 vallapäevade avamine mõisa juures

kell 19.00 mõisas kinoõhtu – Tõstamaa vallas tehtud mängufilm „Karge meri”

kell 19.00 Ermistu külarahvas kutsub jalutuskäigule Ermistu Puhkekülla vallapäevade avapeole! Paadisõit järvel. Jalutuskäik Lääne-Eesti suurimas roosiaias. Kalasupp. Meelalahutus lastele. Muusikat teevad meie külapillimehed, **MAIT SEGERi bänd YOU ja TOU** ning tantsuks kantriansambel **KANNUS**.
Annetada saab väravas õhtu hüvanguks (südametunnistus algab 4 eurost)

LAUPÄEV, 11. AUGUST

kell 9.00 turuhommik keskalevis. Avatud Tõstamaa käsitööpood, aianduspood, Laine baar, Cotze Maja, raamatukogu ja rahvamaja kohvik. Lastele hügelbatuut!
Noortekeskus kutsub pannkoogile!

kell 10.00 rahvamajas tõstamaalaste käsitöö näitus (lapitöö, rahvarõivad, keraamika jm.)

kell 10.30 käsitöökeskuses ja -poes töötuba nobedatele näppudele

kell 11.00 meeste tegemised töökoja juures

kell 13.00 mõisas Epp-Maria Kokamägi maalinäituse „Selle suve pildid” avamine
Mõisas avatud näitused: keldrikorrusel – Jaak Ellingu näitus „Kino ajalugu esemetes” ja Tõstamaa kooli vilistlase Sten-Ander Ojakallase fotonäitus „Tõstamaa mõisa vaimud”, III korruse koridoris Kaili-Lotta Juhkami graafikanäitus „Truu valvur 2”, korstnasaalis – väike väljapanek põlledest

kell 14.30 mõisas esitleb Madis Veskimägi filmi „Tõstamaa vald 20”

kell 16.00 Tõstamaa kirikus kontsert - laulavad **TANJA MIHHAILOVA** ja **MIKK SAAR**,
kitaril saadab Karl Kanter. Piletid eelmüügist 7 eurot, kohapeal 10 eurot

kell 18.00 rahvamajas Tõstamaa näitetrupi etendus A. Liivese „Minu neli naljakat tütart”

kell 21.00 RAHVAPIDU laululaval – ansambel **FIX** ja **DJ MÄRT RANNAMÄE**
Piletid eelmüügist 8 eurot, kohapeal 10 eurot

PÜHAPÄEV, 12. AUGUST

kell 12.00 vallapäevade lõpetamine keskalevis

kell 14.00 praam Munalaiust Manija laulupeole

kell 14.15 Manija laulupidu, eeslauljateks lauluselts **MÕNUSALT** ja
PÄRNU NOORTEKOOR

kell 17.00 praam Manijalt Munalaidu

Kirikukontserdi ja rahvapeo piletite
eelmüük 1.-10. augustini Tõstamaa raamatukogus
Lastele kuni 12.a. kõigile üritustele sissepääs tasuta!

KINOÕHTUD TÕSTAMAA MÕISAS

reedel, 6. juulil kell 20.00 "JÄÄMINEK" (1962.a.)

Filmitud Manijal ja Lao rannas

Film on valminud Aadu Hindi 1945. a ilmunud samanimelise jutustuse ainetel. Filmi läbiv teema on fašismivastane võitlus, tegevusaeg on II maailmasõda, aeg, kui Eestis valitses Saksa okupatsioon. Tegevus toimub ühel väikesel Eesti saarel, kus elavad ja teevad oma igapäevast rasket kaluritööd tõsimeelsed randlased, kellel aga alati varuks sütitav huumorimeel. Filmi keskmes on kaks põhilist saare peret - Jõgelid ja Lautrikiivid.

Režissöör Kaljo Kiisk, stsenaaristid Aadu Hint ja Aleksandr Borštšagovski, helilooja Lembit Veevo, kunstnik Peeter Linzbach, operaator Algimantas Mockus, Osades: Hugo Laur, Sirje Arbi, Helend Peep, Kaarel Karm, Katrin Välbe, Arvi Hallik, Rudolf Nuude, Harys Liepiņš, V. Skulme, B. Šits jt.

pühapäeval, 8. juulil kell 20.00 "TÜTARLAPS MUSTAS" (1966.a.)

Filmitud Kastna rannas ja Tõstamaa kirikus

Mängufilm "Tütarlaps mustas" on üks vähesi Eesti mängufilme, mis räägib usklikust inimesest või religioonist üldse. Linasteost on nimetatud ka esimeseks seisundifilmiks Eesti filmiloos.

Režissöör Veljo Käsper, stsenaarist Lilli Promet, operaator Harry Rehe, helilooja Jaan Rääts.

Osades Gerlinda Kopelman, Juozas Budraitis, Lisl Lindau, Viia Härm, Jüri Järvet, Evald Hermaküla, Ellen Liiger jt.

reedel, 13. juulil kell 20.00 "VÄIKE REEKVIEM SUUPILLILE" (1972.a.)

Filmitud Tõstamaa mõisas ja selle ümbruses

Filmi aluseks on E. Vetemaa samanimeline lühiromaan. Teos põlvkondadevahelisest teineteise mõistmisest, toimub kahe ajastu, kahe mentaliteedi valus kokkupuude. Film on suunatud sõja, fašismi, kodanliku natsionalismi ja abstraktse humanismi avalduste vastu.

Režissöör Veljo Käsper, stsenaarist Enn Vetemaa, helilooja Jaan Rääts, kunstnik Peeter Linzbach, operaator Vladimir Maak. Osades: Lembit Ulfsak, Väino Uibo, Ants Eskola, Eve Kivi, Arnold Sikkil, Helend Peep, Mihkel Kivilaan, Ants Mürsepp, Anatoli Leušanov, Ita Ever, Salme Reek.

pühapäeval, 22. juulil kell 20.00 "JÕULUD VIGALAS" (1980.a.)

Filmitud Tõstamaa mõisas

Film räägib 1905. a. sündmustest Vigalas. Peategelaseks on hukatud revolutsionäär Bernhard Laipmann, kelle kujusse on koondatud teistegi legendaarsete revolutsioonikangelaste jooni.

Režissöör, stsenaarist ja operaator Mark Soosaar, helilooja Veljo Tormis, kunstnik Omar Volmer.

Osades: Evald Aavik, Kersti Kreismann, Häli Saarm, Kadriann Soosaar, Ants Jõgi, Jüri Arrak, Viktor Balašov, Linnar Priimägi, Ago Roo, Ain Kaalep, Jaan Kaplinski, Margus Oopkaup, Omar Volmer, Arvo Kukumägi, Tõnu Kark, Andres Tabun, Priit Pedajas, Jevgeni Alpius jt.

reedel, 3. augustil kell 20.00 "TUULINE RAND" (1971.a.)

Filmitud Kastna rannas

Filmi tegevus toimub 20. sajandi algul. Kohalik parun võttis Kaugatoma rannarahvalt nende maa ja andis selle sakslastele rendile. Kuid merd ära võtta parun ei suutnud. Ja rahvas hakkas ehitama oma purjelaeva, mis pidi andma leiba ja vabastama paruni võimu alt. Vaatamata paruni takistustele heiskab "Kaugatoma" oma valged purjed.

Režissöör (lavastaja) Kaljo Kiisk, stsenaaristid Aadu Hint ja Aleksandr Borštšagovski, helilooja Lembit Veevo, kunstnik Halja Klaar, operaatorid Jüri Garšnek ja Mihkel Ratas. Osades: Heino Raudsik, Antanas Barčas, Nijole Lepeškaite, Leila Säälik, Jüri Järvet, Enn Kraam, Hugo Laur, Peeter Must, Katrin Välbe, Lembit Ulfsak, Ants Mürsepp, Mikk Mikiver, Rein Aren jt.

reedel, 10. augustil kell 19.00 "KARGE MERI" (1981.a.)

Filmitud Tõstamaal

Romantiline draama hülgeküttide elust saarel, mis elab oma muistsete kogukondlike töekspidamiste ja seaduste järgi.

Režissöör ja stsenaarist Arvo Kruusement, helilooja Veljo Tormis, kunstnik Tõnu Virve, operaator Jüri Sillart. Osades: Merle Talvik, Tõnu Kark, Mikk Mikiver, Ita Ever, Raine Loo, Rein Aren, Aarne Üksküla, Lembit Ulfsak, Margus Oopkaup, Arvi Hallik jt.

KASTNA KÜLAPÄEV

toimub 28. juulil 2012

kell 13.00 avamine**kell 14.00** Heino Seljamaa Kohvriteatri
lasteetendus laulumänguga
„Mängult ja Päriselt.“ Pilet 2 eurot**kell 14.30** surnuaiapäha Kastna kalmistul**kell 15.30** külakoogi konkurss**kell 16.00** meenutusi filmist „Tuuline
rand“ ja filmi vaatamine**kell 18.00** õnneloos**kell 19.00** simmann koos ansambliga
„Vanad sõbrad“**kell 21.30** Kastna kirikus musitseerib
Liisa Randmaa viiulilAvatud on näitused: fotonäitus filmist
„Tuuline rand“, Silja Saulepi „Kastna
pärimuskultuur“, käsitöönäitus*Rahvamaja kohvikust on võimalik osta
söögi-ja joogipoolist***P.S.**Ootame annetusi õnneloosiks!**XV Tõhela Kodukohapäev
„Ühismajandid Tõhelas“
7.juulil 2012**

Päevakava:

- 10.00-12.00 huvilistele on avatud Tõhela Päeva-
keskus (end. Meierei), samas on avatud kohvik.
- 11.30 rongkäik Tõhela Päevakeskusest rahvamaja
juurde.
- 12.00 kodukohapäeva avamine, lipu heiskamine.
- 13.00 surnuaiapäha Tõhela kalmistul.
- Sportmängud rahvamaja platsil.
- Tegevused lastele, näomaalingud.
- 14.30 teemakohane vestlusring rahvamaja saalis.
- 17.00 kontsert laululaval (vihmase ilma korral rahva-majas).
- 18.00 loterii.
- 19.00 - 21.00 rahvamajas huvilistel võimalus
vaadata endiste kodukohapäevade videofilme.
- 21.00 simman, ansambel „Black and White“.

Avatud fotode näitus kolhoosiajast, väljapanek
käsitööst ja põllutöömasinatest.

Kohapeal toitlustamine.

Loteriipiletid müügil Tõhela rahvamajas hinnaga
2.50, samas on oodatud annetused loteriiks.
Info telefonil 44 96523, 5076571 (Birgit Pere)**TÕSTAMAA VALLA SUVESÜNDMUSED****JUULI**7. juulil **XIV Tõhela kodukohapäev**. Jälgi reklaami!10.-12. juulil Tõstamaa rahvamajas **Pärnumaa bändikooli-
de päevad**12. juulil kell 20 Tõstamaa rahvamajas kontsert – üles astu-
vad Pärnumaa Bändikoolide õpilased ja juhendajad15. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus **„Pruutide
kool“** (info telefonil 508 3834, Liina Käär)18. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“19. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“20. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“21. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“22. juulil kell 16 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“25. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“26. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“27. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Pruutide kool“28. juulil kell 13 **III Kastna külapäev** – filmiteemaline.
Jälgi reklaami!kell 16 Tõstamaa mõisas etendus **„Pruutide kool“**28.-29. juulil **Eesti Looduskaitse Seltsi vabariiklikud suve-
päevad** Tõstamaal29. juulil Kõpu kirikus Piiskop Platoni sünniaastapäevale
pühendatud **Kauni Muusika Festival**. Esineb AsArt String
Quartet Hispaaniastkell 20 esietendus Tõstamaa mõisas **„Sünd, surm ja lau-
latus“**. Lavale toob Ühendus R.A.A.M. Näidend koosneb
kolmest päevast mõisaproua Anna Meyer von Gyldenfeldt'i
elus. Lavastaja Gerda Kordemets, kunstnik Ervin Õunapuu,
helilooja Timo Steiner, osades: Laine Mägi, Andrus Vaarik,
Liis Laigna ja Mirjam Mesak. (info telefonil 508 3834, Liina
Käär)30. juulil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“**AUGUST**

4. augustil Manija Päev

5. augustil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“6. augustil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“6.-10. augustil **Manija V Pillilaager**10.-12. augustil **XVI Tõstamaa vallapäevad**.

12. augustil Manija laulupidu

13. augustil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“14. augustil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“17. augustil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“18. augustil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“19. augustil kell 20 Tõstamaa mõisas etendus
„Sünd, surm ja laulatus“

Juunikuu juubilarid

MARIA PULS 89
ELVIINE PÕLTSAM 87
ARNO TOHV 86
VILMA MÄNNIKU 85
HELJU VELIKOK 85
ANNA PULL 84
HELMİ RAHUMÄE 82
MEINARD TSILK 82
ELSA VILGATS 81
MEERI TILK 80
HELJU SAAR 79
HEINO SIRELI 79
ELFI VOOL 78
HELMİ ODES 77
ANTS JAANSO 76
VAABO SEGER 75
ARVO TETSMANN 75
HILLAR PIHEL GAS 73
MATI TAMMISTO 73
LEENA PÕLD 73
ALLI PREMETS 65

Juulikuu juubilarid

ARNO JÜRGENS 87
HERMAN RANDMAA 82
LEIDA UDU 81
VELLI AKSEN 80
LINDA MASSO 77
MARE METSAMÄRT 76
AIN PÄRNA 76
JAAN NOPPEL 76
ENDEL TÕNISSON 75
JELENA OIDJÄRV 75
AINO AUDOVA 75
LEMBIT OKS 74
IDA KAROTAMM 73
VELLO KARLSON 73
MILAINA ALLIKAS 72
ANNE RAIMET 72
HÄRTSI KIVESTE 72
LAINE KANGUR 71
VILLEM JAANSOO 71
ÜLO ADLER 70

LEHTI NÕMM

22.04.1941 – 28.05.2012

MARTIN PÕLDSAM

10.11.1944 – 21.06.2012

ENN PARVISTE

29.05.1949 – 25.06.2012

JÜRI SALK

20.04.1922 – 29.06.2012

Õnnitleme uusi
vallakodanikke ja
nende vanemaid!

S askia S aviir 24.06.2012

**Tõstamaa Käsitööpood on avatud
teisipäevast laupäevani:**

Teisipäev kell 10-17

Kolmapäev kell 10-17

Neljapäev kell 10-17

Reede kell 11-18

Laupäev kell 10-15

Kui on soovi poodi külastada muul ajal, siis tuleb
ühendust võtta Anu Randmaaga telefonitsi 5 668 2283
või e-maili teel anu@folkart.ee.

Aga kontakti saab ka läbi Tõstamaa mõisa.